

Getrouwd, protestant en toch *pastoor*

Toen predikant Martin Los (69) besloot de gereformeerde kerk in te ruilen voor de katholieke, moest hij bijna drie jaar wachten op toestemming van Rome. 25 jaar geleden was zijn priesterwijding. De pastoor van Vleuten-De Meern en Leidsche Rijn over zijn overstap, het celibaat en het gevaar van een plastic samenleving.

TEKST HANS VAN DEN HAM FOTO ANGELIEK DE JONGE

U moest bijna drie jaar wachten op toestemming van het Vaticaan. Waarom?

„Zoiets gebeurt niet zo vaak, dus kardinaal Simonis moest eerst uitzoeken hoe het precies zat. Hij ging naar Rome om toestemming te vragen en vervolgens moesten de voorwaarden worden afgevinkt. Dat had tijd nodig.”

En u zat ondertussen duimen te draaien?

„Gelukkig mocht ik de toenmalige pastoor alvast helpen. In juni 1991 was er witte rook. Simonis belde vlak voor onze vakantie dat het akkoord was: ik kon gewijd worden.”

Uw hele gezin werd katholiek. Stel dat iemand gereformeerd wenste te blijven?

„Voorwaarde was dat mijn echtgenote ook katholiek werd. Maar dat moet wat mij betreft altijd van binnenuit komen en niet worden opgelegd. Mijn vrouw deed het om haar eigen redenen en uit vrije wil, niet om mij te volgen. De kinderen baalden vooral dat ze moesten verhuizen en hun vriendjes achterlaten.”

Hoe oud wist u: ik ga de Heer dienen?

„Ik groeide in Pernis op in een gereformeerd gezin en heb me altijd thuis gevoeld in de kerk. Toen ik 18 jaar was en ging studeren aan de VU in Amsterdam twijfelde ik tussen psychiatrie en theologie. Het werd het laatste. In die roerige jaren stond de samenleving op z'n kop en vervaagden de grenzen, ook de kerkelijke. Zodoende kreeg ik toen al de nodige katholieke invloeden mee.”

Toch bent u twaalf jaar predikant geweest.

„Ik had het op zich best naar mijn zin als predikant, maar mijn hele wezen werd steeds katholiek. De r.-k.-liturgie raakt - meer dan de protestante - alle zintuigen: knielen, kleuren, geuren. Traditie vind ik belangrijk. De katholieke kerk heeft vanaf de geboorte van Jezus een ononderbroken geschiedenis. Mijn gereformeerde kerk was geen zwartekousenkerk en ook niet 'minder' dan het katholicisme, maar dat laatste geloof past gewoon beter bij me.”

U was getrouwd en had vijf kinderen. Stelde het Vaticaan eisen aan de overstap?

„Het is niet zo dat ik opeens moest scheiden. Kan ook niet, want het huwelijk is voor de kerk heilig. Voor geestelijken die van een andere kerk komen, maakt Rome een uitzondering. Maar je dient wel aan een stuk of tien voorwaarden voldoen. Welke? Je moet bijvoorbeeld je vorige kerk in vrede verlaten hebben en alle bisschoppen in Nederland moeten schriftelijk akkoord gaan met de overstap.”

Wat vindt u eigenlijk van het celibaat?

„Ik snap dat erover gediscussieerd wordt en vind getrouwde priesters een optie. Maar ik ben er ook van overtuigd dat er altijd celibitair levende geestelijken zullen blijven. Het gaat erom dat je als priester goed luistert.”

Hoeveel zielen telt uw parochie?

„Ruim elfduizend. Het aantal inwoners in Vleuten-De Meern en Leidsche Rijn groeit enorm, dus het is een grote parochie met veel jonge gezinnen uit heel Nederland. Er zijn elf katholieke basisscholen, geen slecht teken.”

Een jubileum is een goed moment om terug te kijken. Wat is u bijgebleven?

„Ik heb meer dan duizend uitvaarten geleid. Zoveel omgang met stervenden en hun familie, dat heeft een enorme impact. Dit soort rituelen helpt mensen in moeilijke tijden en ik sta er midden tussen en mag wat voor ze betekenen. Dat ontroert me nog het meest.”

Het ambt is vast zwaar. Pastoor ben je 24/7.

„Het is een hele verantwoordelijkheid en je kunt inderdaad elk moment gebeld worden. Omdat er bijvoorbeeld een fataal ongeval heeft plaatsgevonden. Dan wordt mij gevraagd de laatste sacramenten toe te dienen, voordat de apparatuur wordt losgekoppeld. Heel heftig.”

Komt u de dood veel tegen?

„Zo somber is het niet. Er wordt ook gedoopt, gehuwd en ter eerste communie gegaan. En

interview

‘De katholieke liturgie raakt alle zintuigen: knielen, kleuren, geuren...’

met kerst zitten er 2400 mensen in mijn kerk. We zijn een vitale parochie en elke zondagse dienst is iets om naar toe te leven.”

U twittert ook. Is dat niet een te ruig podium voor een pastoor?

„Ik vind van niet. Veel hangt van jezelf af. Als je heel uitgesproken twittert over maatschappelijke kwesties, kun je ook uitgesproken reacties terug verwachten. Dus dat doe ik niet. Ik laat zien dat ik veel schrijf, het gras maai en niet de hele dag achter mijn bureau zit. Ik ben een moderne dorpspastoor.”

Hoe kijkt u aan tegen de ontkerkelijking?

„Een sociologisch gegeven. Mensen trekken weg uit de dorpen, gemeenschappen vallen uit elkaar. De toekomst van de kerk ligt nu in de grote steden. Daar moeten we zichtbaar zijn.”

En het vluchtelingenvraagstuk?

„Het komt regelmatig terug in mijn preken en gebeden. Soms kunnen we als parochie iets doen, soms staan we met lege handen. Dat is de tragiek. Zowel populisten als progressieven denken ten onrechte dat de samenleving volledig maakbaar is. En terug naar de tijd van voor de globalisering is onmogelijk. De kerk vindt dat we de mensen moeten helpen, maar

het kan ons ook boven het hoofd groeien. We moeten er het beste van maken.”

Er is nu weer discussie over euthanasie.

„Het leven is een geschenk van God. Dat moeten we tot het einde leven, te midden van familie en vrienden. Vaak zijn mensen bang voor eenzaamheid, aftakeling en pijn. Als we dat kunnen wegnemen, komt er ruimte om euthanasie te heroverwegen. Zo’n laatste fase kan namelijk ook veel opleveren: liefde, aandacht en verzoening. Ik roep dit niet zomaar van ijle hoogte, want een van mijn kinderen is ongeneeslijk ziek. Als we elk lijden onmenselijk vinden en uit de weg gaan, creëren we dan uiteindelijk niet een plastic samenleving?”

Wat gaat u de komende 25 jaar doen?

„Het geloof is een geschenk dat me verrijkt en blijdschap geeft. Het is een onverwoestbare kracht. Ik mag stoppen, maar ook doorgaan tot mijn emeritaat op mijn 75ste. Ik voel me nog geen 69 jaar, dus ik ga nog door. Zo lang de gezondheid het toelaat, ik er nog plezier in heb en de parochianen me niet te oud vinden.”

Pastoor Los viert zijn jubileum tijdens de eucharistieviering op zondag 10 april.

▲ **Martin Los:**
‘Als we elk lijden onmenselijk vinden en uit de weg gaan, creëren we dan uiteindelijk niet een plastic samenleving?’

FOTO ANGELIEK
DE JONGE